

**Lokalna Grupa Działania Vistula - Terra Culmensis -
-Rozwój przez Tradycję**

Stolno 112
Stolno 86-212
tel. 056 6770904
fax: 056 6770906

WYDAWCA:

Wydawnictwo OPTIMA
85-039 Bydgoszcz, ul. Hetmańska 38
tel./fax 052 349 54 99
e-mail: wydawnictwo.optima@neostrada.pl

OPRACOWANIE MATERIAŁÓW:

Marcin Piłarski

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Joanna Rożek

ISBN 978-83-60696-01-9

Lokalna Grupa Działania „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” obejmuje swoim zasięgiem teren czterech gmin wiejskich położonych w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego. Są to gminy Chełmno, Grudziądz, Lisewo i Stolno. Stanowią znaczną część dawnej Ziemi Chełmińskiej. Ich obszar obejmuje ponad 465 km², a zamieszkuje go 26,3 tys. ludzi.

Nazwa LGD powstała z połączenia słów „Vistula” – Wisła i „Terra Culmensis” – Ziemia Chełmińska. Obszar LGD to teren historycznej Ziemi Chełmińskiej położonej nad Wisłą. Wyrażenie Rozwój przez Tradycję – określa pomysł na rozwój obszarów wiejskich – rozwijać się, wykorzystując dostępne

Die Lokale Handlungsgruppe LGD „Vistula” - Terra Culmensis - Entwicklung durch Tradition” umfasst mit ihrer Reichweite Gebiete der vier untereinander benannten Dorfgemeinden aus dem nördlichen Teil der Woiwodschaft Kujawien-Pommern.

Es handelt sich um die Gemeinden: Chełmno, Grudziądz, Lisewo und Stolno. Sie sind wesentlicher Bestandteil des ehemaligen Landes Chełmno (Kulm). Ihre Gebiete umfassen die Fläche von 465 km², dort wohnen 26,3 Tsd. Einwohner.

Name der LGD-Gruppe entstand durch Verbindung der Begriffe: „Vistula”, d.h. Weichsel und „Terra Culmensis” d. h. das Land Chełmno (Kulm). Handlungsreichweite der LGD-Gruppe umfasst Gebiete des historischen Landes Chełmno an der Weichsel. Die Bezeichnung: „Entwicklung durch Tradition” bedeutet

The Local Activity Group “Vistula - Terra Culmensis – Development Through Tradition” encompasses four rural communes located in the north part of the kujawsko-pomorskie province, namely: Chełmno, Grudziądz, Lisewo and Stolno. They comprise the majority of the former Chełmno Land and cover over 465 sq km inhabited by 26,300 people.

Its name is a combination of the Latin name for the river Wisła – Vistula and the expression “Terra Culmensis” which means Chełmno Land.

The area is nearly identical with the historical Land of Chełmno located on the river Wisła. Therefore, the phrase “Development Through Tradition” should be understood as referring to the idea for the

bogactwa naturalno-kulturowe.

Bogactwem LGD są zasoby naturalne, wynikające z położenia w Dolinie Dolnej Wisły. Występują tutaj liczne pomniki przyrody, 4 rezerваты, unikalne gatunki zwierząt i roślin. Znaczna część obszaru położona jest w granicach parku krajobrazowego - Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego.

Obszar parku chroni prawo- i lewobrzeżną część Wisły na odcinku od Bydgoszczy do miejscowości Nowe. Jest to największy park w województwie kujawsko-pomorskim. Na jego obszarze występuje wiele rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Park podejmuje wiele działań, których celem jest ochrona dziedzictwa kulturowego terenu. Stąd podejmowane są zadania polegające np. na przywracaniu starych gatunków drzew

die Entwicklungsidee für dörfliche Gebiete, d. h. Entwicklung bei Ausnutzung zugänglicher Natur- und Kulturschätze.

Schätze der LGD-Gruppe sind natürliche Vorräte, die aus der Lage im Tal der Niederweichsel resultieren.

Es gibt hier zahlreiche Naturdenkmäler, 4 Naturschutzgebiete, einzigartige Tier- und Pflanzensorten. Ein erheblicher Teil der Gebiete liegt in den Grenzen des Komplexes der beiden Landschaftsparks: Landschaftspark Chełmno und Landschaftspark an der Weichsel.

Das Parkgebiet schützt die Naturvorräte an der linken und rechten Weichsel-Seite im Abschnitt von der Stadt Bydgoszcz bis zur Ortschaft Nowe. Es handelt sich um den größten Park dieser Art in der Woiwodschaft Kujawien-Pommern.

In seinen Grenzen wachsen viele interessante Pflanzen und leben viele rare Tierarten. Die Parkorganisation trifft zahlreiche Maßnahmen zum Schutz der Kulturerbschaft dieser Gebiete. Im

development of the countryside, i.e. development basing on available wealth of local nature and heritage.

The natural potential of the land includes its location within the Valley of the Lower River Wisła where there are numerous monuments of nature, 4 nature reserves, unique wildlife. A considerable part of the land lies within the limits of the biggest scenic park in the kujawsko-pomorskie province called the Complex of Chełmiński and Nadwiślański Parks.

The Park protects both, the right and the left bank of the river from Bydgoszcz to Nowe. The Complex has been doing much to, e.g. restore traditional fruit tree species in the area. It has been deeply involved in social activities by initiating many undertakings in the domains of tourism, recreation and popularisation of local and regional products, e.g. Plum Jam from the Lower Wisła Valley.

However, the stormy histo-

owocowych. Zespół Parków mocno angażuje się w działalność społeczną. Inicjuje wiele działań z zakresu turystyki, rekreacji oraz popularyzacji produktów lokalnych i regionalnych, takich jak np. Powidła Śliwkowe z Dolny Dolnej Wisły.

Największą wartością LGD jest bogata historia związana z Ziemią Chełmińską.

Na obszarze gmin znajdują się grodziska średniowieczne, których znaczenie potwierdzają pracownicy naukowcy z całego kraju oraz świata. Najbardziej znane jest grodzisko w miejscowości Kałdus na Górze św. Wawrzyńca, gdzie co roku trwają prace archeologów z UMK w Toruniu.

Występują tu także liczne ślady działalności zakonu krzyżackiego w postaci pozostałości po wznoszonych przez Krzyżaków budowlach.

Cechą charakterystyczną dla obszaru są liczne kościoły gotyckie oraz fortyfikacje – pozostałości po wojnach światowych. Fortyfikacje stanowią elementy Twierdzy Grudziądz oraz Twierdzy Chełmno.

Rahmen dieser Maßnahmen werden Aufgaben aufgenommen, die z. B. in Wiederherstellung von Obstanbäumen mit alten Obstbaumsorten bestehen. Die Organisation des Parkkomplexes beteiligt sich auch kräftig an gesellschaftlichen Aktivitäten.

Sie veranstaltet zahlreiche Veranstaltungen im dem Bereich der Touristik, Recreation, Verbreitung lokaler und regionaler Produkte, wie z. B. Pflaumenmus aus dem Tal der Niederweichsel.

Größten LGD-Wert stellt die reiche Geschichte dar, verbunden mit dem Land Chełmno. In Gemeinden der Gebiete gibt es alte Burgsiedlungen aus dem Mittelalter, deren Bedeutung durch Wissenschaftler aus dem In- und Ausland bestätigt wird.

Die bekannteste Burgsiedlung von der Gruppe liegt in der Ortschaft Kałdus auf dem Hl. Laurentius-Berg, wo jedes Jahr archäologische Ausgrabungen durch Archäologen aus der Nikolaus Kopernikus-Universität Toruń durchgeführt werden.

Wir finden hier auch zahlreiche Tätigkeitsspuren des Deutschritterordens in Form der Überbleibsel alter Bauwerke, errichtet durch die Kreuzritter.

Ein charakteristisches Merkmal dieser Gebiete bilden zahlreiche gotische Kirchen sowie Befestigungen als Überbleibsel aus der Zeit der beiden Weltkriege. Die Fortifikationen stellen Bauelemente der Festungen Grudziądz und Chełmno dar.

ry of Chełmno Land is its great wealth.

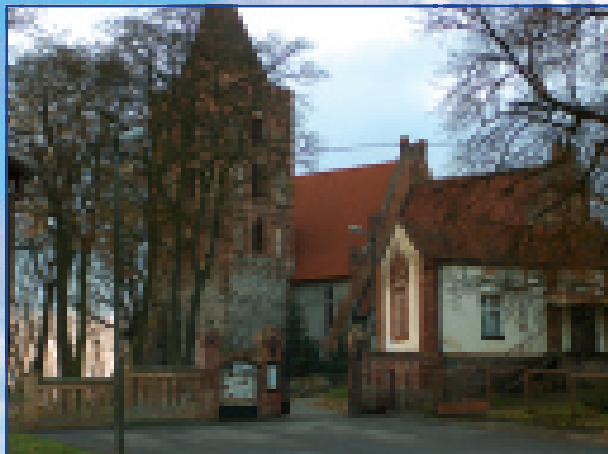
All over the area there are relics of medieval fortified settlements the importance of which has been confirmed by Polish and foreign researches. The most widely known settlement of that kind is located in Kałdus, on top of Góra Św. Wawrzyńca (Mount of St. Wawrzyniec) where every year archaeologists from Mikołaj Kopernik University in Toruń work on excavations.

The land abounds in numerous traces of the Teutonic Order's activity, i.e. ruins of buildings erected by the Teutonic Knights.

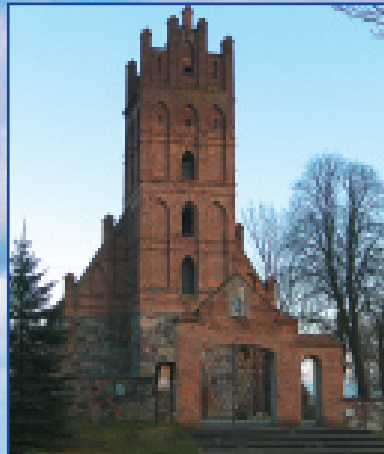
Another characteristic of the land is the occurrence of numerous Gothic churches and fortifications dating from the times of world wars. The fortifications formed parts of Grudziądz and Chełmno Fortresses.

Kościół w Lisewie
Kirche in Lisewo
Church in Lisewo

Kościół w Wabczu
Kirche in Wabcz
Church in Wabcz

Kościół w Małym Czystem
Kirche in Małym Czystem
Church in Małym Czystem

Nie brakuje zespołów pałacowo-parkowych, licznych dworców oraz innych zabytkowych budowli charakterystycznych dla regionu. Cennym elementem jest również historia związana z działalnością na tym terenie Związku Jaszczurczego.

Es gibt genug Palast- und Parkkomplexe, zahlreiche Kleinhöfe und andere historische Bauten, die für die Region charakteristisch sind. Beachtenswert ist auch Geschichte, verbunden mit Tätigkeit in diesen Gebieten des Chagrinvereins.

There are also palace and park complexes, many manor houses and other historical buildings. The fact that the Lizard Association (Związek Jaszczurczy) used to operate in the region was of considerable importance for the history of the land.

Kościół w Starogrodzie
Kirche in Starogród
Church in Starogród

Charakterystyczne dla LGD jest przebogate dziedzictwo niematerialne. Liczne obrzędy, tradycje kultywowane są do dnia dzisiejszego. Z tych terenów wywodziło się wielu znanych ludzi: m.in. Ludwik Rydygier, Mikołaj z Ryńska.

Istotnym elementem podnoszącym atrakcyjność obszaru LGD jest jej bliskie sąsiedztwo znanych ośrodków miejskich o olbrzymim znaczeniu kulturowo-historycznym. Na szczególną uwagę zasługują: Toruń, Chełmno, Grudziądz, Chełmża oraz Świecie.

Charakteristisch für die LGD-Gruppe ist überreiche immaterielle Erbschaft dieser Gebiete.

Zahlreiche Bräuche und Traditionen werden bis auf den heutigen Tag gepflegt. Aus diesem Land stammen auch viele berühmten Persönlichkeiten, u. a.: Ludwik Rydygier und Mikołaj aus Ryńsk.

Ein wesentliches Element, das Attraktivität von LGD-Gebieten größer macht, ist unmittelbare Nachbarschaft bekannter städtischer Zentren von riesiger kultureller und historischer Bedeutung. Besonders beachtenswert sind in diesem Sinne die Städte: Toruń, Chełmno, Grudziądz, Chełmża und Świecie.

Another characteristic of the land is its extensive non-tangible heritage as many rites and traditions have been still cherished here. Many famous people have come from the area, e.g.: Ludwik Rydygier, Mikołaj of Ryńsk.

Another element greatly contributing to the local attractiveness is the vicinity of well-known municipal centres of great cultural and historical importance like Toruń, Chełmno, Grudziądz, Chełmża or Świecie.

Pałac w Mgoszczu
Palast in Mgoszcz
Palace in Mgoszcz

Chata Wujka Toma

Toruńskie Stowarzyszenie Agroturystyki
Anna i Tomasz Stefański
Osnowo 13
86-200 Chełmno
tel. 056 686 17 27, tel. kom. 691 739 581
e-mail: chata_t@o2.pl
www.agroturystyka.pl/torunskie/stefanscy

Kategoria: jedno słoneczko

Piękny stylowy dom w ogrodzie pełnym iglaków (20-letnie iglaki o znacznych rozmiarach), pośród pól ścieżki spacerowe i rowerowe, możliwość grillowania i palenia ogniska.

Obiekt wielokrotnie nagradzany, położony w ogrodzie „botanicznym”, z oczkiem wodnym.

Kwatera czynna cały rok dysponująca bazą noclegową dla 4-6 osób.

Doskonała baza do wypadów do Torunia, Golubia, Bydgoszczy, Grudziądza (30-40km).

W pobliżu stare i pełne zabytków Chełmno. Niepowtarzalna atmosfera domu i mili gospodarze sprawiają, że goście chętnie tu powracają.

Znajomość języków obcych: angielski, rosyjski, francuski.

Zasięg sieci komórkowych: Era GSM, Plus GSM, Orange.

Możliwość przyjazdu ze zwierzętami: psy.

Odległość do przystanku PKP: 15 km, PKS: 2 km.

„Chata Wujka Toma”
Agrartouristikverein Toruń
Anna und Tomasz Stefański
Osnowo 13
86-200 Chełmno
Tel.: 056-686 17 27, Mobil: 691 739 581
E-mail: chata_t@o2.pl
Web-Seite: agroturystyka.pl/torunskie/stefanscy

Kategorie: - ein Sonnenzeichen

Ein schönes, stilvolles Haus in einem Garten voller Nadelbäume (20-jährige Nadelbäume mit ansehnlichen Abmessungen), Spazier- und Fahrradstrecken zwischen Feldern, Grillstand und Lagerfeuerplatz.

Dieses einige Male preisgekrönte Objekt liegt im „botanischen” Garten mit einem kleinem Wasserbecken.

Die Unterkunft ist über das ganze Jahr geöffnet und verfügt über Übernachtungsbasis für 4-6 Personen. Ausgezeichneter Ausgangspunkt für Ausflüge nach Toruń, Golub, Bydgoszcz und Grudziądz (30-40 km)

In der Nähe liegt die alte Stadt Chełmno (Kulm) mit ihren zahlreichen historischen Denkmälern.

Unwiederholbare Hausatmosphäre und nette Wirte verursachen, dass die Gäste hierher gern wiederkommen.

“Chata Wujka Toma”
Toruń Agri-Tourist Association
Anna and Tomasz Stefański
Osnowo 13
86-200 Chełmno
tel. 0566861727, mobile: 691739581
e-mail: chata_t@o2.pl
www.agroturystyka.pl/torunskie/stefanscy

Category: 1 sun

A beautiful stylish house located among fields, standing in a garden full of conifers (20 years old trees and bushes). Hiking and cycling trails, a place for a barbecue or a bonfire.

The object, many times awarded, is located in the “botanical garden” with a pond.

Accommodation offer for 4-6 people, available all year long.

Ideal base for trips to Toruń, Golub, Bydgoszcz or Grudziądz (30-40 km).

Nearby, the old, full of historical monuments city of Chełmno.

The guests keep returning because of the unique atmosphere of the house and its nice

6

7

Fremdsprachenkenntnisse: Englisch, Russisch und Französisch

Erreichbare Mobiltelefonnetze: Era GSM, Plus GSM, IDEA

Akzeptierte Haustiere der Gäste: Hunde

Entfernung von der Haltestelle der Polnischen Bahn PKP beträgt 15 km, die von der Haltestelle der Staatlichen Buslinien PKS – 2 km.

and hospitable hosts.

Foreign languages spoken: English, Russian, French.

Scope of mobile networks: Era GSM, Plus GSM, Orange

Pets welcomed: dogs

15 km from the railway station, 2 km from the coach stop

Gościnne Gospodarstwo Agroturystyczne

Gospodarstwo agroturystyczne

Zbigniew Resmer

tel. 0 56 686 18 72

tel. kom. 600 584 712

Klamry 15

86-200 Chełmno

www.agroresmer.republika.pl

Baza noclegowa na 20 miejsc, posiłki na życzenie (wyroby własne - m.in. pieczywo, wyroby wędliniarskie), jazda konna i bryczką, stawy rybne, dużo zwierząt gospodarskich - kozy, owce i inne.

Tanie noclegi, zabawy taneczne, wesela, przejażdżki konne, wędkowanie, grill, grzyby, zielona szkoła.

Gościnne Gospodarstwo Agroturystyczne jest położone na obrzeżu dużego lasu zasobnego w grzyby i zwierzynę leśną. Można tutaj polować a także wygodnie spacerować, jeździć konno lub bryczką. W pobliskich lasach warto zobaczyć, pomnik Męczeństwa Narodu Polskiego oraz liczne zabytki architektury militarnej.

Odległość do przystanku PKP: 15 km, PKS: 2 km.

„Gościnne Gospodarstwo Agroturystyczne”

Agrartouristischer Bauernhof

Zbigniew Resmer

Tel.: (0-56) 686-18-72, Mobil: 600 584 712

Klamry 15

86-200 Chełmno

Web-Seite: www.agroresmer.republika.pl

Übernachtungsbasis mit 20 Plätzen, Mahlzeiten auf Wunsch (eigene Produkte, u.a. Gebäck, Wurstwaren), Reiten und Britschka-Fahrten, Fischteiche, viele Hauswirtschaftstiere: Ziegen, Schafe und andere.

Billige Übernachtungen, Tanzvergnügen, Hochzeiten, Pferdefahrten, Angeln, Grill, Pilze und grüne Schule.

Der gastfreundliche Agrartouristische Bauernhof liegt am Rande eines großen Waldes, der an Pilzen und Wild reich ist. Man kann hier auch jagen. Durch den Wald können Sie bequem spazieren, reiten bzw. mit Britschka fahren.

Ich empfehle Besichtigung im Walde zahlreicher historischer Militärarchitekturobjekte und eines Denkmals, gewidmet dem Märtyrertum des polnischen Volkes.

Entfernung von der Haltestelle der Polnischen Bahn PKP beträgt 15 km, die von der Haltestelle der Staatlichen Buslinien PKS 2 km.

„Gościnne Gospodarstwo Agroturystyczne”

Hospitable Agri-Tourist Farm

Zbigniew Resmer

tel. 0566861872, mobile. 600 584 712

Klamry 15

86-200 Chełmno

<http://www.agroresmer.republika.pl>

Accommodation for 20 people, meals on request (homemade bread, sausages, etc.), horse riding and rides in a chaise, fish ponds, farm animals (goats, sheep, etc.).

Cheap accommodation, dances, wedding receptions, horse riding trips, fishing, barbecue, mushroom picking, “green school”.

The Hospitable Agri-Tourist Farm is located on the edge of a large forest abounding in mushrooms and game. Opportunities of hunting, hiking, horse riding or riding in a chaise. See also the Monument of Martyrdom of the Polish Nation hidden in the forest and numerous monuments of military architecture.

15 km from the railway station, 2 km from the coach stop.

Pod Świerkami

Gospodarstwo Agroturystyczne
Emilia Stefańska
Osnowo 12
86-200 Chełmno
tel. 056 686 11 26, tel. kom. 606 613 407
www.osnowo.webpark.pl
e-mail: emiliastefanska3@wp.pl

Agrartouristischer Bauernhof
„Pod Świerkami”
Emilia Stefańska
Osnowo 12, 86-200 Chełmno
Tel.: 056 686 11 26, Mobil: 606 613 407
Web-Seite: www.osnowo.webpark.pl
E-mail: emiliastefanska3@wp.pl

Agri-tourist farm
„Pod Świerkami”
Emilia Stefańska
Osnowo 12, 86-200 Chełmno
tel. 056 686 11 26, mobile. 606 613 407
<http://www.osnowo.webpark.pl>
e-mail: emiliastefanska3@wp.pl

Auf Gäste warten zwei Doppelzimmer.
Der Bauernhof liegt in der 2 km-Entfernung von der Stadt Chełmno (Kulm), bezeichnet als die Stadt historischer Denkmäler und der Verliebten. In der Nachbarschaft gibt es zwei historische Dörfer: Kałdus mit dem Hl. Laurentius-Berg und Starogród mit seinem Schlossberg.

Der Bauernhof liegt direkt im Tal der Niederweichsel.

In der Nähe: Wald, See und zahlreiche Spazierstrecken.

Zeltaufschlagen, Lagerfeuer, Grillen sowie Reiten sind auch möglich.

Two double rooms for guests.

The farm is located 2 km from Chełmno, a town of lovers and historical monuments. In the neighbourhood there are historic villages of Kałdus with St. Wawrzyniec Mountain and Starogród with Zamkowa (Castle) Mountain.

The farm located in the Valley of the Lower Wisła River, in the vicinity there is a forest, a lake and numerous hiking trails.

Visitors are welcome to put up a tent, have a bonfire or a barbecue. Horse riding available.

Na gości czekają dwa 2-osobowe pokoje.
Gospodarstwo położone jest 2 km od Chełmna - miasta zabytków i zakochanych. W sąsiedztwie historyczne wsie: Kałdus z Górą św. Wawrzyńca oraz Starogród z Górą Zamkową.

Gospodarstwo położone jest w Dolinie Dolnej Wisły.

W pobliżu las, jezioro, liczne ścieżki spacerowe.

Możliwość rozbicia namiotów, palenia ogniska i grillowania oraz jazda konna.

Czereśniowy Sad

Barbara i Henryk Krzywdzińscy
Starogród 20
86-200 Chełmno
tel./fax 056 676 31 14
e-mail: krzywdzinski.henryk@interia.pl

W Starogrodzie, na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Wisły, prowadzimy 10-hektarowe gospodarstwo sadownicze.

Do dyspozycji gości są 4 pokoje z łazienkami oraz pokój kominkowy z kuchnią. Możliwe całodziennne wyżywienie. W czereśniowym sadzie wokół domu goście mogą raczyć się owocami wprost z drzewa. W innej części sadu można też zrywać inne owoce, a od sierpnia do października w gospodarstwie trwa smażenie powideł „Starogrodzkich”. Na obszer-
12

Dla miłośników przyrody wspaniałe warunki do obserwacji i fotografowania zwierząt, w czym chętnie pomogą gospodarze. Graniczymy z obszarem Natura 2000.

W okolicy warto zobaczyć: Starogród – pierwsza siedziba Krzyżaków (Góra Zamkowa, kościół św. Barbary, historyczna zabudowa); Kałdus – 2 km (góra św. Wawrzyńca – wykopaliska archeologiczne); Chełmno – 7 km (średniowieczna architektura).

Paralotnie – doskonałe miejsce do uprawiania tego sportu – różnica poziomów 70 m.

„Czereśniowy Sad”
Barbara und Henryk Krzywdziński
Starogród 20
86-200 Chełmno
Te./Fax: 056 676 31 14
E-mail: krzywdzinski.henryk@interia.pl

In Starogród haben wir im Gebiet des Landschaftsparkkomplexes „Niederweichseltal” unsere 10 ha große Obstbauwirtschaft.

Zur Verfügung der Gäste stehen 4 Zimmer mit Bad sowie ein Kaminzimmer mit Küche. Möglich ist ganztägige Verpflegung an Ort und Stelle. Im Süßkirschenbaumgarten, der rings um unser Haus steht, können sich die Gäste mit Obst direkt von Bäumen bedienen. In einem anderen Obstbauteil kann man auch anderes Obst pflücken und im Zeitraum vom Monat August bis zum Monat Oktober werden bei uns „Muse von Starogród” eingekocht. In den Grenzen unseres großräumigen Wirtschaftshofes gibt es Erholungsplätze, Grillstand und genug Parkplätze. Fischfangmöglichkeiten in einem kleinen Teich im Obstgarten bzw. im Gewässer in der Umgebung: im Starogrodzkie-See (1km-Entfernung) sowie in der Weichsel (3 km-Entfernung). Für Naturliebhaber gibt es herrliche Bedingungen für Beobachten und Photographieren der Tiere. In den Beschäftigungen helfen gerne die Wirte. Wir grenzen an das Gebiet „Natur 2000”.

Sehenswürdigkeiten in der Umgebung: Starogród als der erste Kreuzrittersitz (Schlossberg, Hl. Barbara-Kirche, historische Bebauung), Kałdus in der 2km-Entfernung (Hl. Laurentius-Berg mit seinen archäologischen Ausgrabungen), die Stadt Chełmno (Kulm) in der Entfernung von 7 km (mittelalterliche Architektur).

Paragliding, herrliche Plätze fürs Treiben dieser Sportdisziplin mit Geländeneivaudifferenzen von 70 m.

„Czereśniowy Sad”
Barbara and Henryk Krzywdziński
Starogród 20
86-200 Chełmno
tel./fax 056 676 31 14
e-mail: krzywdzinski.henryk@interia.pl

We own a fruit-growing farm of 10 ha in Starogród, within the Complex of Scenic Parks of the Lower Wisła Valley.

We offer 4 rooms with en suite bathrooms and a room with a fireplace and a kitchenette. Full board available on request. All guests are welcome to pick and eat our sweet cherries in the orchard surrounding the house. Wander also into other parts of the orchard to taste other fruit. From August to October „Starogrodzkie” plum jam is made on the farm. The large yard offers a place to relax, to make a barbecue, there’s much parking space. Keen anglers may fish on a pond within the orchard, Lake Starogrodzkie 1 km away or the river Wisła 3 km away. Are you a lover of nature? We will be happy to help you go nature watching or organize a wildlife photography trip. The farm borders Natura 2000 Zone. Places worth seeing in the surroundings: Starogród - the first residence of the Teutonic Knights (a castle mountain, St. Barbara’s church, historical buildings); Kałdus - 2 km (mount of St. Wawrzyniec - archaeological excavations); Chełmno - 7 km (medieval architecture).

Paragliders - an ideal place for the sport because of the 70-metre difference of levels.

Agroturystyka szansą dla LGD „Vistula – Terra Culmensis”
– Rozwój przez Tradycję”

Gala

**Gospodarstwo Agroturystyczne
Aleksandra i Roman Kurowscy
Kaldus 17
86-200 Chelmno
tel. 056 686 22 35**

16

Na gości czekają dwa pokoje: 1-osobowy i 2-osobowy.

Gospodarstwo położone jest nieopodal zabytkowego Chelmu. W pobliżu jezioro, las, piękne okolice do spacerów,

spędzania wieczorów przy ognisku. W sezonie jesiennym można przyglądać się lub wziąć udział w zbiorze owoców we własnym sadzie. Istnieje także możliwość podpatrzenia prac wykopaliskowych prowadzonych w grodzisku na Górze św. Wawrzyńca.

**Agrartouristischer Bauernhof „Gala”
Aleksandra und Roman Kurowski
Kaldus 17
86-200 Chelmno
Tel.: 056 686 22 35**

Auf Gäste warten zwei Zimmer: ein Einzel- und ein Doppelzimmer.

Der Bauernhof liegt in der Nähe der historischen Stadt Chelmno (Kulm). In der direkten Nachbarschaft gibt es einen See, Wald, schöne Umgebung für Spazieren und Freizeitverbringen am Lagerfeuer.

In der Herbstsaison kann man sich Obsternte in eigenem Obstgarten der Wirte ansehen bzw. sich an der Ernte selbst beteiligen.

Es gibt auch die Möglichkeit, Ausgrabungen im Rahmen einer archäologischen Forschungsstellung in der Burgsiedlung auf dem Hl. Laurentius-Berg zu beobachten.

**„Gala” Agri-Tourist Farm
Aleksandra and Roman Kurowski
Kaldus 17
86-200 Chelmno
tel. 056 686 22 35**

17

Two rooms: a single and a double one.

The farm is located nearby the historical city of Chelmno. In the neighbourhood there is a lake, a forest. Join us walking among the beautiful surroundings or sitting light at night by a fire. In the autumn watch us picking fruit in the orchard. Would you like to help? Discover the archaeological excavations on the site of medieval settlement on slopes of St. Wawrzyniec Mountain.

Świerkowy Gaj

Agroturystyka Ewa i Henryk Pasiński
Osnowo 8

86-200 Chełmno

tel. 056 676 14 88

www.agroturystyka.osnowo.prv.pl

Na gości czekają dwa pokoje 3-osobowe, sezonowo - domek dla 6 osób wyposażony w łazienkę i kuchnię.

Istnieje możliwość rozstawienia namiotów, grillowania oraz organizowania ognisk przy dźwiękach gitary. W pobliżu plac zabaw dla dzieci.

Gospodarze polecają też okoliczne atrakcje turystyczne:

- swoisty mikroklimat (duże najodowanie powietrza),

- zwiedzanie wykopalisk w Kaldusie na Górze św. Wawrzyńca

Osnowo może stanowić bazę wypadową do pobliskiego Chełmna, a także do innych interesujących miejscowości turystycznych, takich jak: Grudziądz, Radzyń Chełmiński, Świecie, Toruń.

- kąpiel i wędkowanie w stawie na terenie posesji,
- jazda konna w pobliskich ośrodkach,
- w sezonie zbieranie grzybów na terenie gospodarstwa,
- mnóstwo urokliwych tras pieszych i rowerowych.

Osnowo is an ideal base for trips to nearby Chełmno and other holiday resorts, e.g. Grudziądz, Radzyń Chełmiński, Świecie, Toruń.

Agrartouristischer Bauernhof

„Agroturystyka Ewa und Henryk Pasiński

„Świerkowy Gaj”

Osnowo 8, 86-200 Chełmno

Tel.: 056 676 14 88

Web-Seite: www.agroturystyka.osnowo.prv.pl

Auf Gäste warten zwei 3-Personen-Zimmer, in der Saison: ein Wohnhäuschen mit Bad und Küche für 6 Personen.

Es gibt die Möglichkeit, Zelte aufzuschlagen, zu Grillen und Lagerfeuertreffen mit Gitarre zu organisieren. In der Nähe befindet sich ein Tummelplatz für die Kinder.

Die Wirte empfehlen auch touristische Attraktionen in der Umgebung:

- eigenartiges Mikroklima (große Jodanteile in der Luft),
- Baden und Angeln im Teich in den Grenzen der Bauernwirtschaft,
- Reiten in den benachbarten Reitsportzentren,
- Pilzsammeln im Bauernwirtschaftsgelände in der Saison,
- eine Menge von reizvollen Fuß- und Fahrradrouten
- Besichtigung der Ausgrabungen in Kaldus auf dem Hl. Laurentius-Berg

Osnowo ist eine gute Ausgangsbasis für Ausflüge in die benachbarte Stadt Chełmno (Kulm) und auch in die anderen touristisch interessanten Städte, wie Grudziądz, Radzyń Chełmiński, Świecie bzw. Toruń.

Agri-tourism

Ewa und Henryk Pasiński

„Świerkowy gaj”

Osnowo 8

86-200 Chełmno

tel. 056 676 14 88

<http://www.agroturystyka.osnowo.prv.pl>

Two rooms, each for three people, in season: a cabin for 6 people with a bathroom and a kitchen. There is a campsite, a place for a barbecue or a bonfire. A playground nearby. Local attractions recommended by the hosts:

- unique microclimate (considerable amount of iodine in the air),
- swimming and angling in a pond within the farm limits,

- horse riding offered by a few centres in vicinity,
- in season: mushroom picking within the farm area,
- abundance of picturesque hiking and cycling trails,
- excavations in Kaldus on the slopes of St. Wawrzyniec Mountain

Stefanek

Roman Bucholc
Wabcz
86-212 Stolno
tel. 056 686 52 80

Dla gości przeznaczono 4 pokoje (4-osobowe i 3-osobowe) z łazienkami i TV.

Przy gospodarstwie działa Klub Jeździecki „Stefanek”, który prowadzi naukę jazdy konnej dla początkujących, istnieje także możliwość treningu sportowego. Do jazdy konnej przeznaczone są odpowiednio przygotowane konie, a całość odbywa się

pod okiem wykwalifikowanych instruktorów. Dla chętnych wyjazdy w teren.

Można popatrzeć na egzotyczne ptaki (kolorowe bażanty, pawie) mieszkające w specjalnych wolierach. W okolicznych lasach zawsze udają się obfite grzybobrania.

Wyżywienie w barze, który mieści się na parterze i serwuje pyszne, domowe posiłki.

„Stefanek”
Roman Bucholc
Wabcz
86-212 Stolno
Tel.: 056 686 52 80

Für die Gäste wurden 4 Zimmer (4-Personen- und 3-Personen-Zimmer) mit Bad und TV bestimmt.

Im Rahmen der Landwirtschaft entwickelt seine Aktivitäten der Reitsportklub „Stefanek”, in dem Reitunterricht für Anfänger und Sporttrainings für Fortgeschrittene möglich sind. Für Reiten stehen entsprechend vorbereitete Pferde zur Verfügung und die Beschäftigungen erfolgen unter Aufsicht qualifizierter Reitsportlehrer.

Für die Willigen werden Geländereitenausflüge organisiert.

Im Bauernhof werden auch exotische Vögel

“Stefanek”
Roman Bucholc
Wabcz
86-212 Stolno
tel. 056 686 52 80

4 rooms (for four and three people) with bathrooms and TV.

At the farm there is the Horse Riding Club “Stefanek” offering horse riding classes for beginners and training opportunities. Horses are properly trained and riding classes are supervised by highly qualified instructors. Off-road riding may be arranged as well.

(Fasanen, Strauße) in speziellen Vogelhäusern gezüchtet.

In Wäldern in der Umgebung enden Pilzsuchen immer erfolgreich.

Verpflegung in der Bar im Erdgeschoss. Serviert werden köstliche, hausgemachte Speisen.

Watch exotic birds (pheasants, peacocks) living in aviaries. Be sure of success of every mushroom picking trip to the surrounding forests.

Catering in a restaurant on the ground floor serving delicious home-made cuisine.

Stefania Ćwik

**Gospodarstwo Agroturystyczne
Kałdus 2
86-200 Chełmno
tel. 056 686 09 58**

22

Na gości czekają cztery 4-osobowe pokoje.

Gospodarstwo położone jest na terenie historycznej wsi Kałdus. Latem w tej miejscowości na Górze św. Wawrzyńca prowadzone

są prace wykopaliskowe. Nieopodal leży Chełmno słynące z zabytków i relikwii św. Walentego. Gospodarstwo posiada własne minizoo.

**Agrartouristischer Bauernhof
Stefania Ćwik
Kałdus 2
86-200 Chełmno
Tel.: 056 686 09 58**

Auf Gäste warten vier 4-Personen-Zimmer.

Der Bauernhof liegt in den Grenzen der historischen Gemeinde Kałdus. Im Sommer dauern in der Ortschaft auf dem Hl. Laurentius-Berg archäologische Arbeiten.

**Agri-Tourist Farm
Stefania Ćwik
Kałdus 2
86-200 Chełmno
tel. 056 686 09 58**

Four rooms for four persons.

The farm is located within the historic village of Kałdus. In the summer archaeological excavations are conducted on the site of medieval settlement on slopes of St. Wawrzyniec Mountain.

23

In der Nähe liegt die Stadt Chełmno (Kulm), berühmt durch ihre historischen Denkmäler und St. Valentin-Reliquien.

Die Bauernwirtschaft hat einen kleinen eigenen Tiergarten.

Excavations are conducted on the site of medieval settlement on slopes of St. Wawrzyniec Mountain. Chełmno, famous of its historical monuments and of relics of St. Valentine, is close by. Visit our own mini-zoo.

Zagroda Zbyszka

Bartlewo 61
86-230 Lisewo
tel. 056 679 72 11, tel. kom. 0607 189 450
e-mail: zagroda-zbyszka@wp.pl
www.zagrodazbyszka.noclegiw.pl

Na gości czeka pięć pokoi z łazienkami. Są to 2- i 3-osobowe pokoje, w których zamieszkać może maksymalnie 20 osób. Do dyspozycji aneks kuchenny wyłącznie dla gości.

„Zagroda Zbyszka”
Bartlewo 61
86-230 Lisewo
Tel.: 056 679 72 11,
Mobil: 0607 189 450
E-mail: zagroda-zbyszka@wp.pl
Web-Seite:
www.zagrodazbyszka.noclegiw.pl

Auf Gäste warten fünf Zimmer mit Bädern. Es handelt sich um Doppel- und 3-Personen-Zimmer, in welchen maximal 20 Personen wohnen können. Ausschließlich zur Verfügung der Gäste steht eine Küchennische.

Es gibt einen See mit der Fläche von 28 ha und einer Reihe von Fischarten, wie: Aal, Hecht, Wels, Karpfen, Schleie, Gräsfisch, Silberkarpfen, Barsch, Karausche, Brasse und Plötze.

Die Bauernwirtschaft garantiert viel Platz

„Zagroda Zbyszka”
Bartlewo 61
86-230 Lisewo
tel. 056 679 72 11, mobile 0607 189 450
e-mail: zagroda-zbyszka@wp.pl
http://www.zagrodazbyszka.noclegiw.pl

Five rooms with en suite bathrooms: double and triple rooms capable of accommodating the total of 20 guests. A kitchenette exclusively for guests' use.

A lake covering 28 ha abounding in fish: eel, pike, catfish, pikeperch, carp, tench, grass carp, silver carp, perch, crucian carp, bream and roach.

Jezioro o powierzchni 28 ha, w którym występuje szereg gatunków ryb: węgorz, szczupak, sum, sandacz, karp, lin, amur, tołpyga, okoń, karaś, leszcz, płóc.

Gospodarstwo zapewnia dużo

miejsca do rekreacji i zabawy, można też odbywać piesze i rowerowe wycieczki brzegiem jeziora. Dysponujemy kajakami, rowerami wodnymi i łodziami. Jest miejsce na ognisko i grilla.

Możliwość rozbicia namiotu i postawienia przyczepy kempingowej.

für Rekreation und Unterhaltung, möglich sind auch Fuß- und Fahrradausflüge entlang dem Seeufer. Wir verfügen über Kanus, Wasserräder und Boote. Es gibt auch Platz für Lagerfeuer und Grillstand. Zeltaufschlagen und Campingwagenaufstellen auch möglich.

Much room for recreation and games, a place for a bonfire or a barbecue. Go on hiking or cycling trips along the lake shore or take advantage of our kayaks, pedal boats and boats.

Prefer camping holidays? Put up a tent or park your caravan on Zbyszek's Farm.

Małgorzata Wróblewska

Gospodarstwo Agroturystyczne
Dolne Wymiary 7
86-200 Chełmno
tel. 056 686 59 23, tel.kom. 605 786 929
e-mail: suzanka69@wp.pl

26

Na gości czekają dwa pokoje 3-osobowe z poddaszem użytkowym, z oddzielnym wejściem do każdego i oddzielną łazienką. Do dyspozycji kuchnia z jadalnią.

Gospodarstwo położone jest w spokojnej miejscowości nieopodal zabytkowego Chełmna. W pobliżu las i staw. Zwierzęta: kozy, strusie. Właścicielka wypieka produkt tradycyjny – piernik z Chełmna. Możliwość grillowania i palenia ogniska. Wokół domu piękny ogród.

Agrartouristischer Bauernhof
Małgorzata Wróblewska
Dolne Wymiary 7
86-200 Chełmno
Tel.: 056 686 59 23,
Mobil: 605 786 929
E-mail: suzanka69@wp.pl

Agri-Tourist Farm
Małgorzata Wróblewska
Dolne Wymiary 7
86-200 Chełmno
tel. 056 686 59 23, mobile 605 786 929
e-mail: suzanka69@wp.pl

Visitors are offered two triple rooms with a loft, each with a separate entrance and an en suite bathroom. Breakfast room/kitchen for guests' use.

The farm is located in a quiet village nearby historical city of Chełmno. A forest and a pond in the proximity. Animals: goats, ostriches. The hostess bakes traditional gingerbread of Chełmno. A place for a barbecue or a bonfire. The house is surrounded by a beautiful garden.

Auf die Gäste warten zwei 3-Personen-Zimmer samt Dachnutzgeschoss, mit separaten Eingängen und Separatbädern. Zur Verfügung Küche mit Essraum.

27

Der Bauernhof liegt in einer ruhigen Ortschaft in der Nähe der historischen Stadt Chełmno (Kulm). In der Umgebung Wald und Teich. Tiere: Ziegen und Strauße. Die Wirtin bäckt ihr traditionelles Produkt, d.h. Lebkuchen aus Chełmno. Grillen und Lagerfeuer sind möglich. Rings um das Wohnhaus befindet sich ein schöner Garten.

Agnieszka Sankiewicz

Gospodarstwo Agroturystyczne

Linowiec 23

86-220 Lisewo

tel. 056 676 80 38, tel. kom. 783 737 396

e-mail: arcadia.agroturystyka@googlemail.com

Dla gości przygotowano pięć 2-osobowych pokoi.

Gospodarstwo położone jest w miejscowości Linowiec, w miejscu pozwalającym na bliższe poznanie trzech atrakcyjnych historycznie i kulturowo miast: Torunia, Chełmna i Grudziądza.

Można także odbywać wędrowki po okolicy – m.in. szlakami Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły.

Wszystkim naszym gościom zmęczonym miejskim zgiełkiem i życiem w ciągłym biegu nasze gospodarstwo stwarza możliwość relaksu i

wypoczynku. Przyległe jezioro (4 ha) jest „domem” dla lina, karpia, szczupaka i innych ryb. Amatorzy wędkarstwa na pewno będą usatysfakcjonowani (możliwość samodzielnego przyrządzania ryb oraz korzystania z wędzarni). Ci, którzy wolą wypoczynek na łonie natury, mogą skorzystać z naszego przepięknego ogrodu. Dbający o zdrowie mogą u nas kupić zdrową żywność po niskich cenach. Najmłodsi mogą spędzać czas na placu zabaw. Oferujemy miejsca na ognisko, grilla. Amatorom czynnego wypoczynku dajemy do dyspozycji boisko do siatkówki plażowej i badmintona. Całości dopełniają smaczne domowe jedzenie i ciepła rodzinna atmosfera.

Agrartouristischer Bauernhof

Agnieszka Sankiewicz

Linowiec 23

86-220 Lisewo

Tel.: 056 676 80 30

Mobil: 783 737 396

E-mail:

arcadia.agroturystyka@googlemail.com

Für Gäste hat man fünf Doppelzimmer vorbereitet.

Der Bauernhof liegt in der Ortschaft Linowiec. Von dort aus kann man bequeme Ausflüge planen, um drei in der Nachbarschaft liegenden, in historischem und kulturellem Sinne attraktive Städte: Toruń (Thorn), Chełm (Kulm) und Grudziądz (Graudenz) näher kennen zu lernen.

Auch Wanderungen durch die Umgebung, u.a. auf Routen des Niederweichseltal-Landschaftsparks sind möglich. Allen Gästen, die großstädtischen Lärms und Lebens im ewigen Lauf müde sind, schafft unser Bauernhof richtige Erholungs- und Entspannungsmöglichkeiten. Anliegender Kleinsee (4 ha Fläche) ist ein „Zuhause“ für Schleie, Karpfen, Hecht und andere Fischarten. Die Angelsportfreunde werden bestimmt zufrieden sein. (Es gibt die Möglichkeit, gefangene Fische selbstständig zu zubereiten und auch Räucherei auszunutzen) Alle, welche Erholung auf dem Busen der Natur bevorzugen, können von unserem schönen Garten Gebrauch machen. Gäste, die um ihre Gesundheit eine besondere Sorge tragen, können wiederum bei uns gesunde Lebensmittel zu niedrigen Preisen kaufen.

Die Jüngsten haben zu ihrer Verfügung einen

Tummelplatz. Wir bieten auch Platz für Lagerfeuer und Grillstand an. Liebhabern aktiver Erholung übergeben wir zur Verfügung Strandball- und Badmintonplatz.

Das Ganze wird mit hausgemachten schmackhaften Speisen und warmer Familienatmosphäre ergänzt.

Agri-Tourist Farm

Agnieszka Sankiewicz

Linowiec 23

86-220 Lisewo

tel. 056 676 80 38

mobile 783 737 396

e-mail: arcadia.agroturystyka@googlemail.com

Visitors are offered 5 double rooms.

The farm is located in Linowiec, a perfect base for trips to three historically and culturally attractive towns: Toruń, Chełmno and Grudziądz. Hike also in the neighbourhood of the village following tourist trails in the Scenic Park of the Lower Wisła River Valley.

Tired of the turmoil and haste of city life? Come to relax and unwind on our farm offering a lake of 4 ha and a beautiful garden. Enthusiasts of angling will surely enjoy the opportunity of fishing for tench, carp or pike, preparing their fish and

using a smokehouse. There is a playground for kids, a place for a bonfire or barbecue. Do you love sports? We have a beach volleyball pitch and a badminton court. Buy our reasonably-priced health food, enjoy our delicious home-made cuisine and the all-pervasive homely atmosphere of the farm.

Agroturystyka szansą dla LGD „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”

Folder sfinansowany z publicznych środków krajowych i wspólnotowych.

Wydawca: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

„Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”

Folder wydany w ramach projektu realizowanego w zakresie działania „Pilotażowy Program Leader+” – Schemat II.

Nakład: 2000 egzemplarzy

Stolno 2007

Agrartouristik - eine Chance für die Lokale Handlungsgruppe LGD „Vistula“ - Terra Culmensis - Entwicklung durch Tradition“

Das vorliegende Faltprospekt wurde von öffentlichen Landesmitteln und Mitteln der Europäischen Union finanziert.

Herausgeber: Verein Lokale Handlungsgruppe LGD „Vistula“ - Terra Culmensis - Entwicklung durch Tradition“

Das Prospekt wurde im Rahmen des Projektes im Handlungsbereich „Einführungsprogramm Leader“

- Schema II herausgegeben

Auflage: 2 000 Exemplare

Stolno 2007

Agri-Tourism – a chance for Local Activity Group “Vistula – Terra Culmensis – Development Through Tradition”

The brochure financed from the national and EU public funds.

Published by: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”/

The Association Local Activity Group “Vistula – Terra Culmensis – Development Through Tradition”

The brochure published as part of the project launched within the “Pilot program Leader+” – 2nd Scheme.

2,000 copies

Stolno 2007

